

[הנקראים "נוטפים" על המים שבנהר הנובעים ממעיינות [הנקראים "זוחלים"] – נפסלים מי הנהר הזה לטבילה למשך התקופה הזאת.

כדתניא בספרי: "אי מה מעיין מטהר בזוחלין, אף מקוה מטהר בזוחלין, תלמוד לומר: אך מעין ובור. מעיין מטהר בזוחלין, ומקוה – באשבורן"⁽¹³¹⁾.

ומאידך, מי גשמים או מי שלגים שהפשירו, אינם נחשבים למי מעיין, והם יכולים לטהר רק כאשר הם מכונסים במקום אחד, במקוה, ללא זרימה.

לרוב מי הגשמים והשלגים שהפשירו, נשפכים אל הנהרות, והם אינם מהווים את רוב המים של הנהר. אך אם אירע בזמן מסויים של השנה שרבו מי הגשמים

המים שאובים שהוסיף למי המעיין, דינו כמקוה לכל דבר, שצריך גם אשבורן, שלא יזחלו המים, וגם ארבעים סאה.

אכן הרמב"ם חולק על הר"ן וסובר שאותו מקום עצמו שהתערבו מים שאובים במי מעיין, יש בו את שני הדינים, שמטהר בכל לשהוא, אך צריך שיהיה אשבורן.

ומסביר האמרי משה [סי' א'], שדבריו של הרמב"ם מתאימים עם דברי הגר"א. כי במקום שהתערבו מים שאובים במי מעיין, אם יזחלו המים, אין הם נחשבים כמצורפים למי המעיין, ואם כן, צריך שיהיה בהם ארבעים סאה, ורק מכח צירופם של המים שאובים אל מי המעיין בהיותם באשבורן, שאינם זוחלין, יש להם את הדין של מי מעיין, שהטובל בהם אינו צריך ארבעים סאה.

והסבר זה של האמרי משה מבואר יותר על פי דברי הגר"ח בספרו, שחיבור המים שאובים למי המעיין אינו מחיל על המים שאובים עצמם שם של מי מעיין, אלא יש להם דין תורת מחובר למעיין, ודי בכך כדי להשלים את שיעורן. שהרי מי מעיין אינם צריכים להיות ארבעים סאה, והוא הדין מים שאובים המחוברים לעיל. אבל מכל מקום המים שאובים אינם מי מעיין עצמם, ואינם יכולין לטהר בהיותם זוחלים כמי מעיין. עיי' בקה"י סי' כ"ז שהרחיב את הסבר העניין.

כשיושב בשוה למראשותיו של החולה. אבל אם הוא מקום שפל מהמיטה, אפילו על גי כסא מותר. והביא דיש אוסרין בכל ענין לישב כנגד מראשותיו, ונהגו העם כלשון הראשון.

131. הגר"א [שו"ע יו"ד ר"א סק"ה וס"ק צ"א] מבאר מדוע מי מעיין מטהרים כשהם זוחלין, ואילו מקוה של מי גשמים אינו מטהר אלא כשהם עומדים ואינם זורמים, כי מקוה אינה מטהרת אלא אם יש בה ארבעים סאה, ובשעה שהמים זורמים, אין חיבור ביניהם, והטובל בהם אינו טובל בארבעים סאה מצורפים. אך מעיין מטהר אפילו בכל שהוא, אם הקיפו המים את כל גוף האדם. ולכן על אף שהמים הזוחלים אין צירוף ביניהם, די בטבילה במי נהר כל שהוא כדי להטהר.

והר"ן הביא את דברי המשנה בפרק ראשון של מקואות [משנה ז'], שאם היו מי מעיין מועטים ורבו עליו מים שאובין, דינו שוה למקוה, שאינו מטהר אלא ב"אשבורן", כשאינן המים זוחלין, מחד. ומאידך, דינו שוה למעיין שאין צורך בארבעים סאה, אלא די במים כל שהן.

וביאר הר"ן שמקומות מקומות יש בו. שבמקום שהיה המעיין מהלך בו בתחילה, קודם שנתנו בו את המים האשבורין, דינו כמעיין לכל דבר, שהוא מטהר הן בכל שהוא, והן בזוחלין. ואילו במקומות שהוסיף למשוך אליהם על ידי